РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
„LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 8-го лютого 1916. Ч. 17. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, February 8, 1916. No. 17.

ОБІ СТОРОНИ ГОТОВЛЯТЬ СЯ ДО РІШАЮЧОЇ БИТВИ.

Росія громадить великі війска над границею Швеції.

Лише в побідженій Росії можна надіяти ся нових реформ.

СТРАШНІ ВІДНОСИНИ СЕРЕД ПОЛОНЕНИХ НА СИБІРИ.

ОБІ ВОЮЮЧІ СТОРОНИ ГОТОВЛЯТЬ СЯ ДО ВЕЛИКИХ БИТВ НА ВЕСНУ.

ЛОНДОН, 6. лютого. — **Як на заході так і на сході обі воюючі сторони роблять великі приготованя до рішаючих битв на весну.**

Обі сторони стягають на свої фронти велику масу війска, артилєрії і амуніції.

З Відня доносять, що російська боєва лінія в Галичині і на Буковині зістала скріплена 3.000 нових полевих гармат.

Коли розпічнеть ся головний наступ в Галичині і на Буковині, се буде залежати передівсім від якости весни.

По обох сторонах літаки розпочали живу акцію. Вони мають тепер на ціли винайти ті місця, в яких противна сторона нагромаджує більшу силу війска.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

РОСІЯ ГРОМАДИТЬ ВІЙСКА НАД ГРАНИЦЕЮ ШВЕЦІЇ.

КОПЕНГАГЕН, 6. лютого. — **Росія висилає великі війска до Фінляндії, щоби скріпити залогу здовж границі Швеції. Силу російських війск у Фінляндії оцінюють на 300.000.**

Становище Швеції супроти Росії є дальше дуже загадочне. Вісти, які наспіли зі Швеції, доносять, що Швеція робить великі воєнні приготовлення. Вже тепер Швеція числить около 500.000 добірного війска. Є здогади, що Швеція на весну вдарить разом з Німцями на Росію.

НІМЕЦЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ РОСІЙСЬКІ ТАБОРИ В ЗБАРАЖИ І ЧОРТКОВІ.

БЕРЛІН, 6. лютого. — Урядове донесенє звучить:

„Німецькі і австрійські літаки кинули кільканайцять бомб на російські табори і воєнні склади в Збаражи і Чорткові. спричинюючи значні шкоди.

„Впрочім на боєвій лінії панує спокій. Лише в деяких місцях відбуваєть ся перестрілка артилєрії".

МОРДОВАНЄ НЕВИННИХ ЖІНОК. — ЛИШЕ ВІД ПОБІДЖЕНОЇ РОСІЇ МОЖНА НАДІЯТИ СЯ НОВИХ РЕФОРМ.

СТОКГОЛЬМ, 5. лютого. — Бувший монах Іліодор, який свого часу мав незвичайно великий вплив на царя, представляє відносини в Росії як слідує:

„Сьвіт дуже мало або зовсім нічого не знає про відношенє російського народа до теперішної війни. Російський нарід зовсім не є так дуже патріотичний і жадний війни, як се за границею деякі собі уявляють. Правительство в Росії ніколи не було так здеморалізоване як тепер. Правительство звалило причини всіх воєнних невдач на Жидів, щоби в сей спосіб відвернути увагу загалу від властивих причин.

„Один случай нехай послужить яко примір внутрішних відносин в Росії, а се: масове мордованє жінок в Царицині. Цензура не пустила доси за границю найменьшої вісти про сей факт. Річ мала ся так:

„Шістьдесять жінок, яких мужі пішли до військової служби, прийшли до поліційної кватири з просьбою о поміч, бо вони і їх діти гинуть з голоду.

„Шеф поліції збув жінки нічим, подаючи їм безвстидний спосіб, в який могли би заробити собі на житє. Своїми словами він обидив і зневажив жінки. Деякі з них не могли стерпіти сеї тяжкої обиди і у зворушеню сказали кілька острійших слів на адресу шефа поліції.

На другий день появив ся на улицях Царицина приказ, щоби всі жінки, які хотять дістати запомогу, явили ся на подвірю поліційної стації. Прийшло около 300 жінок.

На приказ шефа поліції уставлено їх в рядах як бунтівників і розстріляно.

Говорячи про причини війни, Іліодор сказав отсе:

„Необразований мужик Григорій Распутін, який на Сибіри допустив ся цілого ряду злочинів, а тепер трясе цілою Росією, є відповідальний за те, що Росія виступила до війни. Він удїлив цареви благословенства і домагав ся від него сейчас по замордованю арх. Фердинанда розпочатя війни. Распутін запевнював царя, що завдяки війні сила лїбералів і революціонерів буде на все зломана.

„Моя гадка є така: Коли Росія побідить, вона ніколи народови не дасть реформи. Натомісць в побитій Росії прийде до внутрішної революції, яка освободить російські народи від ярма".

СТРАШНЕ ПОЛОЖЕНЄ ПОЛОНЕНИХ НА СИБІРИ.

На 800 хорих 215 ліжок.

БЕРЛІН, 5. лютого. — В околиці Іркуцка і Забайкальській области (обі сї области лежать в російській Сибіри) находить ся під сю пору около 100.000 полонених Австрійців та Німців, між тими около 2.500 офіцирів. На одного Німця припадає пересічно около 8 Австрійців. В тих областях находить ся також около 2.000 полонених Турків. Вісти, які відтам надійшли, подають, що коли відносини в Читї і Березівці є досить зносимі, то в Красноярску є вони впрост страшні.

В красноярськім шпитали, в якім уміщено понад 1000 хорих, є заледви 415 ліжок. Поверх 600 людий є хорих на тиф, між тими 200 російських жовнірів. Очевидно, що російським жовнірам придїлено по одним ліжку. На прочих 800 хорих припадає всего 215 ліжок, т. є. одно ліжко на 4 хорих.

Тисячі полонених умирають на тиф.

В степах Приамурської области, де в послїдних часах перевезено богато полонених з европейської Росії, дасть ся відчувати великий брак води. Нема навіть води до праня і митя. Офіцири дістають їду ще пів біди, але за се кажуть собі Москалї солоно платити. Офіцири одержують місячну платню по 50 рублїв, але дуже неправильно, а часом зовсім не одержують.

Шпиталї є переповнені хорими. У шпиталях брак відповідних уладжень, а в останних часах цілковитий брак лїків. Богато тисячів полонених і кільканайцять лїнарів померло на тиф.

Бараки, в яких перебувають полонені, не дають жадного захисту перед морозами. В бараках уставлені два поверхи ліжок з голих дощок (прич) без сінників і покривал.

Їда гірша ніж для безрог.

Німецький комітет Червоного Хреста одержав з табору полонених в місцевости Радольноє (Забайкальська область) лист отсего змісту:

„Я переконаний, що з нас мало хто вже поверне до вітчини. Огиднійшого чоловіка від козака відай на сьвіті нема. Навіть самі російські офіцири не годні удержати над ними контролї. Їда є лиха не до описаня. Наші безроги дома вагали би ся їсти те, що нам тут подають. Страшне наше житє".

Замісць їди нагайка.

З Приамурської области пишуть:

„Шкода, що Ви не можете вглянути в наше житє. Наша їда складаєть ся з води і зупи з товщию. Чотири фунти товщі ділить ся на 100 людий. Часом, що дуже рідко лучаєть ся, дають мясо: 2½ дека (не ціла унція) мяса і одну двайцяту часть фунта рижу на одного чоловіка. Полонені мусять тяжко працювати від години 6-тої рано до 1-ої пополудни. Кождому відділови полонених визначують роботу і полонені мусять так довго працювати, доки сеї роботи зовсім не скінчать. Лучаєть ся часто, що полонені нераз до вечера працюють без обіду і без хлїба. Полонені працюють при будові доріг, ношеню каміня і т. п. — праця невільників. Одежа зовсім недостаточна. Часто спадає на плечі козацька нагайка".

Одним возом возять трупів і мясо.

Чоловік, який перебував у Красноярску, зізнав під присягою отсе:

„Віз, який уживаєть ся до воженя мяса, возить рівнож і трупів людий, які померли на тиф. На віз кладуть трупів без домовини. Тісами вози привозять опісля з міста мясо для полонених.

„Трупи людий, що померли на тиф, складаєть ся в бараках на купу. Коли їх вже є сїм або вісім, тоді заїздить віз і відвозить їх на цвинтар. Над викопаною ямою перевертаєть ся скриню з трупами. Трупи летять в яму, а служба довгим дручком поправляє, щоби скорше можна було їх присипати землею.

„Одну полонену жінку, яка була у вагітнім станї, везено на санях враз з трупами до міста. Небаром опісля вона померла".

—o—

АНГЛІЯ СТАВИТЬ ПЕРЕПОНИ В НЕСЕНЮ ПОМОЧИ ПОЛЯКАМ.

ЛОНДОН, 6. лютого. — **Американський запомоговий комітет в Шікаго звернув ся до англійського міністра для заграничних справ Едварда Ґрея з просьбою о дозвіл довозу деяких артикулів живности для Поляків. Едвард Ґрей заявив, що не позволить на се скорше, аж доки англійське правительство не буде мати повної запоруки, що ті артикули Німці і Австрійці не ужиють для себе. Він поставив також домаганє, щоби запомогову акцію на місци переводила американська комісія запомогова.**

РУЇНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.

—o—

МОСКАЛЇ, ВТЇКАЮЧИ, УПРОВАДИЛИ ЗІ СОБОЮ ЖІНКИ І ДІВЧАТА.

Понизше поданий лист писала Євка Процай (зі села Заболотці, пов. Броди) до свого мужа Павла Процая, 1027 3-та Аве., Н. Е., Міннеаполіс, Мінн. Лист писаний 19. грудня 1915 р.

Село Заболотці є останною зелїзничою стацєю перед Бродами. Отсе село і сусїдне село Чехи належали до найбільше загорілих москвофільських сіл в Брідщині. З тих сіл вийшли звісні проводирі кацапів: Нечаї і Черняки. Парох в Заболотцях Юстин Сухаровський був також одним із головних подвижників москвофільства в Брідщині. Ще кілька літ перед війною отсі села робили заходи коло основаня російської православної парохії. Діти тамошних москвофільських діячів учили ся на кошт російського правительства у школах в Росії.

Дорогий Мужу!

Доношу Тобі о своїм здоровлю і поводженю. Я з ласки Бога здорова і Ольдзуця також здорова, якого здоровля і Тобі бажаємо.

Але не желаємо Тобі того, що ми тут вже перебули. Нераз натерпіли ся ми від голоду і холоду. Нераз люта смерть нам в очи заглядала. Тяжко приходить ся нам бідувати, але, Боже, будь так добрий і заопікуй ся нами на дальше. — Таких страшних хвиль, які ми пережили, не зичили би ми і найбільшому ворогови.

Москалї спалили нам обійстє, викорчували цїлий сад і викопали глибокий рів, котрим пустили зелїзницю. Спалили також Нухимове обійстє, нову почту, зелїзничий дворець і коршму „на веселій". Хотїли ще і церкву спалити, але нарід з великим плачем та просьбою ледви їх упросив. Га! Колись Господь за те все їх нагородить.

Тепер доперва виділа я, що то є Москалї. Се гірше худобини. Москалї допускали ся таких варварств, що аж соромно собі представити. Мстили ся, як могли. Не бояли ся ні людий ні Бога.

Дорогий Мужу! Пишу Тобі, що маю в що убрати ся, але чобіт не маю і не знаю, чи другі коли буду мати. За чоботи треба дати тепер 60 корон. Но, а деж їх взяти? Топка соли коштує тепер 1 корону, літра нафти 1 корону. Кажу Тобі, що така дорожня, що, Боже, змилуй ся і потїш нас. Сама не знаю, чи буду годна все те перетерпіти. Дякувати Богу, що Ти ще перед війною поїхав, бо також хто знає, якого горя та біди і Ти був би зазнав. Хоч Тебе не бачу, то все в Бозї надія, що колись разом побачимо ся.

Богато з нашої родини і знакомих померло. Всїх списати годї, бо зі жалю і розпуки слези очи заливають. Кажу Тобі, що по селї плачі і нарікання, що аж серце зі жалю стискаєсь. Лишили ся мами без синів, жінки без мужів, сестри без братів, а дїти без татів.

Москалї позабирали богато дївчат та жінок у Росію. Не знати, що з ними бідними станеть ся. Чи повернуть вони коли, чи ні.

Тата нема дома. Писали зпід Відня, що незадовго повернуть. Яків пійшов до війска. Лишили ся мама самі на господарці, як та сирота.

Одного разу пійшла я до церкви і застаю в середині маленького хлопчяка і дївчину. Обоє стоять і плачуть. Приступила я до них і питаю ся: „Чого плачете?" Вони менї відповідають: „Тато вже давно пійшли на войну, а маму десь ті Москалї взяли, що ішли через наше село". Біднята дїти аж із сусїдного села прийшли. На дворі мороз, а вони тільки в однїй кафтанинї. Я взяла їх до себе до хати. На другий день були люди з того села, пізнали дїти і взяли їх зі собою.

Боже! Коби то діждати ся, щоби ми ще раз побачили ся. Сама не знаю, чим би Богу за се віддячила ся.

Не пишу Тобі о всім, бо не знаю, чи лист отримаєш. Кажуть люди, що ані з Америки ані до Америки листів не пускають. Кінчу лист і поздоровляю Тебе з Ольдзунею. До милого побаченя!

Твоя щиро люблячя жінка

Євка Процай.

—o—

САМІ ЖІНКИ МУСЯТЬ ГОСПОДАРИТИ.

Понизше поданий лист писала сестра з Хоросна стар., пов. Львів, до свого брата Василя Чорнія в Обурн, Н. Й. Лист писаний 8. грудня 1915 р.

Дорогий Брате!

Дякую Вам сердечно за лист. Тамтой рік бідувала я гірше, бо не було ні коний ні воза. Сего року купила собі коня і віз. Минувшого року був брат Гринько, то зорав, обсїяв і патиків з лїса привіз. Але як Москалї утїкали, то забрали його до Росії.

У нас сего року не було доброго урожаю, бо була посуха. Щодо збіжа, то нажала-м 6 кіп жита; ярини трохи меньше. Бульби накопала-м 100 міхів. Їсти маємо що, іно гроший нема. Сіль і нафта дуже дорогі. Богу дякувати, маю дві корови. Другі люди то гірше бідують від мене.

Мій Стефан поїхав на форшпан разом з дїдом Олексом ще з початку війни. Возять амуніцію. Зразу були в Галичинї, потім на Буковинї, а як нещасний ворог упхав ся до нас, то вони цофнули ся аж у Карпати. Коли Москалї мусїли з Галичини утїкати, то вони знова їздили по Галичинї. — Кілька разів приїздили навіть до дому. Тепер є на північнім теренї війни в Росії. Стоять на місци вже через три місяці. Пишуть, що здорові.

Мій Стефан має ще свої конї, ті, що взяв з дому, а дїдо Олекса своїх коний вже не має; їздить тепер військовими.

Пять Вас Братів, а ані одного нема дома. Ти в Америці, Гринько в російській неволї. (Гринько служив кілька тижнів при канонїрах, але дуже захорував і його пустили були до дому). Іван пійшов до 30 полку піхоти. Його Москалї полонили під Краковом. Як Москаль господарив у нас, то Федько і Стефан сидїли через 5 місяців в ямах і ми їм їсти доносили. Скоро наші війска відобрали Львів, так вони оба зараз замельдували ся до війска. Через 4 місяці були на Угорщинї, а 30. падолиста відійшли на фронт до бою. Хто знає, чи повернуть.

Кінчу писанє і здоровлю сердечно.

Сестра.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ЗАПИСКИ.

—о—

„РАЙСЬКЕ ЯБЛОКО" В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Ми вже згадували у „Свободі", як „Америка" зложила публичне приреченє, що покидає лайку і сварку. Але видко ми добре її знали, коли сказали, що не віримо, бо скоро потім вона зломила своє приреченє і таки вернула до того брудного русла, яким плила доси.

Зачало ся від покуси. Спокусив „Америку" її дописуватель Петро Понятишин з Монтвіл, Конн., котрий (не слухаючи зазиву „Америки" до дописувателів, щоби також здержали ся від всякої сварки і лайки) — написав до неї допись проти „Свободи", а вбито в обороні епископа.

Ся „оборона" доволі сьмішна, як се побачать наші читачі хоч би з отсього реченя сеї оборони:

„Як ви такі могучі і маєте певні докази, що наш Владика не заслугує ним бути, то удайтесь до висших властий духовних тай суспендуйте!"

Навіть епископ, як прочитав сю оборону, то погадав собі:

— „Но, файна мені оборона. Ще гірше мене боронить ніж я боронив митрополита Шептицького в посланію до російського амбасадора!"

Але всетаки кождий бачить як на тарели, що дописуватель „Америки" спокусив її до злого і вона помістила його допись. Подав їй заборонене яблоко, вона вкусила і... согрішила.

Але, на щастє, се не перший раз, тож се не є гріх первородний.

ПОВОРОТ ДО НЕДУГИ.

Алеж бо і не послідний се раз!

По тій покусі „Америка" вже і сама зачала грішити — власноручно. Вернула ся знова до давного гріха і зачала наново писати „статі" (Господи, які то статі! — аж гріх їх так звати!), повні давних, випробованих лайок, так знаних вже на американській Руси, що навіть не треба на них давати знаків: „Made in Philadelphia".

Вернула ся давна невилічима недуга філядельфійська.

ЗАРАЗЛИВА НЕДУГА.

Недуга та є заразлива, але здорових умом вона не чіпаєть ся.

Доси, оскільки дало ся ствердити, філядельфійською хоробою заразила ся мікізракська ґазетка „Народне Слово".

Донедавна д. Косовий в тій ґазетці писав ще в приличний спосіб, а заразивши ся філядельфійською хоробою, став цілком такихсамих слів коршемних уживати як „Америка". І тепер „Народне Слово" є немов маленьке виданє „Америки", а мікізракська „Народна Оборона" є немов маленька оборона хрунівської політики „Америки".

На щастє нема страху, аби та хороба могла дальше ширити ся, бо проти неї добрим ліком є щепленє, — щепленє здорової думки. По защепленю хороба не чіпаєть ся.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ „БУЛЇОН".

Як Німці привезли до Злучених Держав дивним способом анґлійський корабель „Еппам", писали ґазети, котрих справоздавці оглядали той корабель, що на корабли не доставало поживи і пасажирам грозив голод. Як же опісля здивували ся читачі філядельфійської „Америки", коли в ній прочитали, що на корабли було **„булїону вартости 2 і пів мілїона долярів".**

„А то що — гадали вони собі — та ще самим булїоном могли вони жити цілі місяці, коли там була його така маса!..."

Инші знова дивували ся, що Анґлія в Африці має фабрику булїону і відтам возить його до дому.

Булїон — се (як звісно) згущений екстракт мяса і в українській мові того слова лиш в тім значіню уживаєть ся, тож не диво, що читачі „Америки" так чудували ся по прочитаню своєї ґазети.

А тимчасом тут зайшло маленьке непорозуміне.

Анґлійське слово „bullion" — значить по нашому: **чисте золото, нечеканене золото в штабах (або срібло).** Значить, що Анґлійці везли з Африки золота вартости 2 і пів мілїона долярів, а „Америка" перемінила його на булїон, з якого варить ся зупу.

Редактор „Америки" сарака того не знав і так повчив своїх читачів і завдав їм клопоту.

Похибка — се людська річ і може вона трафити ся в найповажнійший ґазеті, але в „Америці" се не є жадний трафунок; там кожда статя, кожда новинка, кожда нотатка аж кишить від елєментарних блудів.

І то має бути ґазета? І вона ще має претенсію вчити других, і то не лише тут, але і за морем...

ОБОРОНА ЕПИСКОПА В „АМЕРИЦІ".

Та осьмішена ґазетка „Америка", котра епископови С. С. Ортинському стільки в останнім часі причинила компромітації.—бере ще його на добраніч в оборону з приводу епископських фарм.

„Народна Воля" написала статю, в якій кинула сьвітло на епископські фарми в Йорктавн, Ва.

„Америка", прочитавши сю статю, хотіла взяти епископа в оборону.

В тій обороні так вона написала:

„Їх Преосьвященьство не були нікели ніяким **аґентом від фарм**, а своїх фарм тим менше не мають, щоб їх могли продавати. Отже тим самим який чоловік з здоровими глуздами може робити когось відвічальним за се, що хтось, колись, комусь зробив якусь кривду".

Як бачать наші читачі, з того реченя є зрозуміле тільки те, що **епископ не був аґентом,** (що є образою епископа, бо коли ґазета — і то ще орґан епископа! — каже, що не був, то тимсамим припускає, що **епископ міг бути звичайним платним аґентом від фарм,** значить, звичайним наємником якоїсь парцеляційної компанії!...)

Дальше, як бачите, в тій обороні „Америки", — сама плутанина без найменьшого сенсу. І така то ціла та статя, від початку до кінця.

Чи епископ за таку „оборону", що виставляє його на сьміх, почуваєть ся до вдячности „Америці", того не знаємо.

Але ми нікому нічого злого не бажаємо, навіть „Америці", хоч яка вона, — і тому радимо їй замісць глупих статий та „оборон" писати собі наприклад ось-так:

чц77прхефоцбТврса749кккдеоХ26Б репітлич...

або тим подібні річи, а з них читачі „Америки" будуть таксамо мудрі як з її „статий".

ОДИН, ДВА, ТРИ... ЧОТИРИ...

Недавно було в ґазетах, що якась женщина в Европі збожеволіла і все числила: один, два, три...

Редакція „Америки" поступила дальше, бо рахує: один, два, три, чотири... Значить, що вона пійшла ще трохи дальше. Чи вона стратила чотири клепки (як мала), чи ще чотири має (що є дуже сумнівне), а лише пятої їй бракує, — не знати. Досить, що в тім щось є. Прецінь без причини не рахувала би аж до чотири.

Один: Пише „Америка", що довідала ся з „Народної Волі", що „Свобода" друкує анґлійські статі, які не відносять ся до українського народа. Пояснимо „Америці", що то були **три малі нотатки** про Канаду, а не треба сього узагальнювати. Як „Америка" не розуміє по анґлійськи, то може спитати ся читачів „Свободи", з котрих дуже богато знає по анґлійськи, а вони їй пояснять, що **всі статі,** які в „Свободі" друкують ся по анґлійськи, відносять ся до українського народа. Спитати ся, порадити ся, то дуже добра річ, а повторяти за кимось, не розуміючи справи гаразд, часом небезпечно.

Два: Пише „Америка", що „Народна Воля" пише, що презвитеряни перетягають Українців за гроші в чужу кошару, — але забуває додати, що „Народна Воля" також пише, що один греко-католицький епископ своєю „політикою" їм се улекшує.

Три і чотири: Пише „Америка", що Павло Крат доносить на „Свободу", хоч був на Соймі „великою рибою".

Павло Крат був лише гостем — і то непрошеним. Аж по Соймі став „великою рибою" і то в Філядельфії, з котрою разом і то в однаковий спосіб став нападати на Сойм.

Так, так. Свій свого найде, хоч би де!

В СПРАВІ СИРІТСЬКОГО ЗАХИСТУ У ЛЬВОВІ.

Захист фондації ім. Митрополита?

Від Стрия пишуть до львівського „Укр. Слова": Недавно появила ся в наших часописях відозва „Комітету несеня помочи вдовам і сиротам, жертвам війни". З неї довідуємо ся, що сей комітет наміряє почипати таки зараз свою працю і **опікувати ся тими сиротами, які вже нині не мають де подіти ся.** В відозві згадувалось також про наради других громадян зі Львова для віддання почести нашому Митрополитови, на котрих мала може переважати гадка здвигненя захисту для бездомних сиріт. З того здавало ся, що одні і другі будуть тесаме робити. Однак опісля появила ся статя в „Ділі", котра пояснила ті другі наради в сей спосіб, що **у Львові творить ся великий комітет, зложений зі всіх послів, многих Львовян і представників, тай мав би завданє, створити памяткову фондацію в честь Митрополита для вихованя сиріт в ремеслах, промислі і проче.** Відтак не мали ми вже дальшої вісти і не знаємо, як властиво стоїть річ: чи буде се лиш ратункова акція, ведена з року на рік в міру узбираних датків, — чи будемо крім того старатись о створенє сталої інституції, котра перейшла би на будучі часи.

Для нас одно і друге є важне. Нема сумніву, що безпроволочна поміч є в теперішну хвилю дуже потрібна. І певно, що найдуть ся у нас на ту ціль обильні жертви. Ми сего бажали-б, тільки, щоби з уваги на се, що жертви платити-муть переважно з краю і з сіл, **узгляднювано головно наші сільські сироти і виховувано їх відповідно до сільських потреб.** Однак з другої сторони ми дуже заінтересовані також справою тривалої сиротинської фондації в честь Митрополита. Се-ж було-б властивим звеличенєм достойного Архієрея, котре полишило би по нїм красну памятку в суспільности і на будучі поколїня. На ту ціль лагодили би всі наші широкі круги ще й окремі значні жертви, щоби віддати почесть Архієреєви. Длятого чекаємо на скоре вияснене справи.

В справі вшанованя памяти наших Стрільців

Пише до львівського „Укр. Слова" **о. др. Застирець:** Богато пишеть ся у нас на тему, як належало би вшанувати память наших Січовиків-Стрільців. В парі з тим йдуть засїданя, наради та обговорюваня, який памятник поставити у Львові для тих заслужених борців. Зачнуть у нас незабаром розписувати конкурси на пляни і почнуть ся спори.

Позволю собі під адресою сих комітетів та інтересованих висказати в тій справі і свою гадку.

Наші Стрільці як тепер так і пізнійше потребують доконечно **„Захисту"** де би неодин зранений чи хорий доживав віку. Найлучше проте було би, **щоби закуплено у Львові нову гарну каменицю з городом (тепер, коли ціна купна дуже спала) і перетворити її на „Січовий Захист".** Фронт тої камениці належало би перемінити в монументальну фасаду. Розумію через те в відповідно артистично в народнім стилю обробленім камени тої стіни повставлюванє постатий зглядно бюстів найвизначнійших наших героїв сеї війни, Стрілкинь як **Степанівни, Галечківни** і других. Очевидно, що можна навязати до минувшини, і репрезентантів спільної ідеї також при сїй нагоді помістити. Така козачка, що під Берестечком 1651 р., обороняючись на острові Стира, забила офіцира Стравса та щось 12-ох ворогів, аж просить ся, щоби її зобразити в такім памятнику, а про других героїв і не згадую. Їм нема у нас числа! Гроші на повисшу ціль найдуть ся. Досить відкликати ся до наших жовнїрів і офіцирів, котрі тепер підчас війни розпоряджають значними грішми з платнї, а „Захист" такий з полем до попису для наших артистів стане скорше ніж ми звичайно й сподіваємось. Зазначую, що в фронті того „Захисту" можна помістити ріжні таблиції металеві з автоґрафами Стрільців, споминами про битви, геройські діла і т. п.

Українські Січові Стрільці.

ВІД ЖОВТНЯ ДО ГРУДНЯ.

—о—

(ВІД ВЛАСНОГО ВОЄННОГО КОРЕСПОНДЕНТА).

(Право передруку застерігає собі автор).

—о—

Около 10. жовтня перебули Українські Січові Стрільці цілий тиждень під огнем російської артилєрії. Про той час пише мені **брат Мирон** з поля:

Дня 7. жовтня 1915. ішла раненько сотня **Дмитра Вітовського** з II. куріня за ріку Стрипу, щоби станути на місци сотні **Осипа Будзиновського,** котра вже відбула своїх 24 години на полевій сторожі, 2 кільометри за рікою. Ми були вже досить далеко за Стрипою, як побачили, що мадярські полеві сторожі втікають. Четар **Северин Яремкевич** здержав час і післав Стрільця до утікаючих, щоби довідати ся, що стало ся. Рівночасно побачили ми, що до ліса, меньше-більше там, де була стрілецька полева сторожа, ішла гусаком якась розстрільна. Годі було пізнати, чи то Москалї, чи наші. Хто се йде, переконали ся ми з того, що австрійська артилєрія почала острілювати ту розстрільну. (Тоді бачив я перший раз, як вибухають ґранати). А надто Стрілець, післаний до угорських жовнірів, приніс вістку, що **Мадяри уступили перед Москалями. Перед тим напором уступила також сотня Будзиновського,** що була тоді під командою четаря **Богдана Гнатевича.** Та сотня і наша одержали приказ здобути давні становища. Про се здобуванє і про те, як ми перебували тоді під огнем російської артилєрії, не буду писати, ані не буду подавати пояснень до тих подій. Скажу тільки коротко, що се була найстрашнійша хвиля за весь час, відколи я перебуваю в поли на подільській височині, то є від вересня 1915. р. дотепер. Вкінци прийшов приказ, щоби ми повернули. Стрільці заняли першу лінію окопів.

Того дня і в слідуючих острілювали нас Москалї вже рідше. Аж 10. жовтня від самого рана почали Москалї порядно орати ґранатами наші окопи, а також і на право від нас мадярські і німецькі, та позаду резервові окопи. Один товариш Стрілець начислив від досьвіта до пів до семої години з рана — близко пятьсот ґранатів і шрапнелів, випущених російською артилєрією.

Дальше вже не числив, бо коло него впало кілька ґранатів.

Кілька батерій острілювало окопи рівномірно, а кілька районами. Як почали острілювати наш район (околицю), то ми перейшли окопом дальше і відти дивили ся, як російські ґранати часто влучали в самі окопи і засипували перехід з одної траверзи*) в другу.

Серед свисту і лоскоту почув я якийсь крик. То кричав Український Січовий Стрілець **Білинський.** Його дуже подїравив набій шрапнеля. **Сей товариш був — побіч кількох оглушених ґранатами і присипаних землею — одинока жертва того дня.**

Товариство повишукувало собі найвузші і найглибші місця в наших некритих окопах і полягало. Дехто мав в таких місцях вириту яму в стіні окопу, зверненій до ворога. Се охорона перед шрапнелями. Хоронить також часом перед відломками ґранатів. Дехто з товаришів щойно тоді вирив собі таку охоронну яму.

Довкола нас було страшне пекло. Стріляло богато батерій. Над нами свистали стрільна. Здавало ся, що якраз на нас впадуть. З лютостю вдаряли вони в землю і трясли нашими окопами. В гору вистрілював стовп землї, що присипав нас. Ми почували, що знаходимо ся у владі ґранатів. Дерева тріщали, аж тріски з них сипали ся. Великі відломки ґранатів фуркотіли над нами, а малі бреніли як пчоли.

В таку хвилю кождий з нас притискав ся до стіни окопу, щоби занимати як найменьше місця. А відломок ґранату вривав ся десь близко в землю.

Шрапнелї тріскали звичайно 20 до 30 метрів над нашими некритими окопами. Але круглі шрапнелеві кульки оловяні летіли чорт зна куди. Лише свист їх збивав нас з пантелику. Часом серед того свисту ґранатів і зойку при зіткненю із землею тратив я розуміне того, що властиво дієть ся кругом мене. Я відчував лиш якесь страшне руйнованє довкола. З початку я бояв ся, але далї навкучило мені боятись і ми оба з тов. **Щуцьким** приглядали ся цїлій околиці, очевидно, не виставляючи ся, щоби не показатись російським вартовим, котрі докладно приглядали ся острілюваним окопам.

Товариші, яких привалила земля або приглушив гук вибухаючого ґранату, шукали собі иншого місця. До нас прибігло кількох товаришів, котрих оглушив і попарив той шрапнель, що поранив тов. Білинського. **Один з тих товаришів, що надбігли, зовсїм втратив слух, другому небезпечно попарило очи. Вони прибігли аж до нас, шукаючи безпечного місця. Полягали коло нас.** Та за хвилю вдарив тут-же ґранат об землю. Вони зірвали ся, вибігли з окопу, перескочили дротяне опарканенє і побігли чистим полем. За хвилю вже рвали ся шрапнелї над їх головами. Так пильно слїдили нас російські вартові! **Але товариші всетаки щасливо допали резервових окопів.**

Часом затихали на хвилю всі гармати і наставала дивна тишина. Але тим сильнійше було враженє, як за хвилину знова відзивали ся одна за одною російські батерії зза близкого горба — так добре знакомими нам голосами — і знова летіли на нас стрільна та сипали ся кулі.

Так було до самого темного вечера.

Як стихло і стемніло, повернули ми на свої давнійші становища. Траверзи були в кількох місцях до половини засипані землею, скрізь повно олова і сталї, відломків і куль шрапнелевих. Коло мого місця лежала тяжка луска шрапнелевого набою.

Четар **С. Яремкевич** приказав — як звичайно — визначити вартових для наслухуваня й алярмованя. Наслухуючий вартовий стояв над самою водою і чув, як Москалї дзенькають полевими фляшками, черпаючи зі Стрипи воду.

Ми були в сих окопах ще чотири чи пять днів. Москалї стріляли кождого дня по 2 до 3 години і то дуже цільно.

*) Траверза — се частина окопу. Щоби ворожа артилєрія робила як найменьше шкода, будують ся окопи ломаною лінією, що виглядає ось-так: —о—о—о—о—. Поземі лінії — се траверзи. Їх переділює труба верства землї, котру обходить окіп півколом. Ся земля забезпечує стрільців із сусїдних траверз перед ділапєм ґранатів і огню з боку. В одній траверзї стоїть по кілька стрільців в окопі за насипом і через отвори в насипі стріляють на ворога.

Дня 13. жовтня була стріляпина над вечером. Я бачив як кілька ґранатів „утопило ся" коло самісінького критого окопу четаря Яремкевича і там-же експльодувало кілька низко темперованих шрапнелів. Того-ж вечера Яремкевич був ранений. Його віднесли на лікарську площу („Hilfsplatz"), де він помер, не відзискавши сьвідомости.

Третого дня по сїй враті перенесли нас до вигідних і безпечних резервових окопів.

Сї бої були дуже трудні. Небогато товаришів змогло видержати.

В день стріляли на нас Москалї, а в ночи відбували ми службу вартових, наслухуючих і алярмових („Horch- und Allarmpost") разом з товаришами із сотні **Мельника,** яких привів четар **Осип Навроцький.**

* * *

По трох тижнях прийшли нові бої над рікою Стрипою, коло села **Семиковець** (в Підгаєччині).

Опишу тут один момент із тих боїв. (Що було в сих боях передтим, — годі писати!)

Ми сиділи в окопах напроти села, що так називаєть ся як одно село на дорозі зі Станиславова до Порогів (Раковець — Ред.). З лива чути сильну стріляпину. В окопах находить ся сотня **Вітовського, Левицького** і більша частина сотні **Будзиновського.** Праворуч і ліворуч від нас Мадяри; а десь далеко на ліво решта Українських Січових Стрільців.

До перших хат села не дальше, як 200 метрів. Майже до полудня 1. падолиста 1915 сиділи ми, сподіваючи ся приступу. Зо дві години острілювали Москалї наші окопи з крісів. Кулї свистали високо — або цїляли в насипану перед окопами землю. На ліво тарахкотіли машинові кріси і ручні.

Ми почули московський оклик до приступу „Урра!". Сотник **Вітовський** сказав, що і ту будемо мати незадовго тесаме.

Ми дивили ся пильно в село перед нами і в ліс з боку. Набої виложили коло себе, щоби вигідно можна було стріляти і скоро, як би тільки щось там зарушало ся. Але мадярські стежі були в селї і в лїсї і коло окопів понизше села, та Москалів не бачили.

Коло полудня приказав один мадярський капітан нам і Мадярам заняти село й окопи. Сотник видав приказ виходити з окопів. На цілім просторі зароїло ся. Москалї почали стріляти ґранатами і шрапнелями.

Ми швидко добігли до хат і ховались за них, а шрапнелї і ґранати зачали падати між хати.

Найбільша часть Стрільців пійшла — перекрадаючись від хати до хати — до окопів. Дехто пійшов у ліс, а ми остались на місци.

За якої пів години російська артилєрія затихла.

Ми повиходили зза хат і нараджувались, що робити. Нараз почали на нас падати стріли від сторони ліса.

Москалї були в незвичайно переважаючій силї в селї, тож ми мусїли вернутись до своїх окопів, з котрих вийшли.

По сїй виправі в село недоставало в нашій сотні около **70 Стрільців, між ними зі старшини Іваненка і Хорунжого Зеленого.**

* * *

Тепер, при кінци року в середущій Европі сильно потеплїло. **У Відни** й у **Львові** перепадують рясні дощі.

Один товариш пише мені з боєвої лінії І. куріня Українських Січових Стрільців ось-так:

Мешкаємо разом з Влодком в підземнім бараку. Досить вигідно; тільки як сонце пригріє, або як „в хатї" настільки тепло, що земля розмокає, то капає нам без перерви; і так маємо безплатний туш.

Останні бої були тут в перших днях падолиста. Тепер Укр. Січ. Стрільці сидять в резерві.

А отсей лист з II. куріня доповняє той образ стрілецького житя:

На читанє книжок маю щодня — побіч читаня часописий — ще бодай 3 години часу зовсїм вільні, бо тепер не маємо занятого пополудня, як се доси було. Найрадше читав би я белєтристичні писаня Достоєвського, Стріндберґа, Золї, Турґенєва... Пишу 24. грудня 1916. в тім селї, де похований четар Яремкевич.

Прийдьте до нас в поле. Тут весело в Січовім товаристві!

Ростислав Заклинський.

Відень, 7. січня 1916.

БІДА З НАШИМИ ШКОЛАМИ В ГАЛИЧИНІ.

В Стрию вшехпольська господарка.

(Допись зі Стрия до львівської „Свободи").

Війна відбила ся незвичайно відємно на нашім шкільництві. **Тисячі української молодіжи, які вже ходили до середних шкіл, нині марно нидіють по селах. бо небувала дорожня по містах, брак ширшої громадянської помочи для біднійших учеників, пашпортові утрудненя. покликане до військової служби батьків учеників і богато инших причин зложило ся на те, що число Українців у школах небувало змаліло.** Взагалі упало і загальне число польських та жидівських учеників, але далеко не в такій мірі як наших і ми опинили ся перед дуже для нас яко народу сумною будучностю, що готові вернути ся часи зперед пів столітя, коли під управою основаної тоді (1867. р.) ради шкільної краєвої число українських учеників в галицьких середних школах змаліло так, що була обава, що нас залле цілковито польська і жидівська інтелїґенція.

(Тут австрійські власти сконфіскували уступ, який певно був проти польської господарки).

Возьмім на примір державну ґімназію (польську. бо української нема) в Стрию. В шкільнім році 1913|14 було в головнім заведеню 240 Українців, тепер вписало ся там всего 94, отже півтретя раза меньше ніж перед війною. На філї ґімназії було перед війною в шкільнім році 1913|14 — 67 українських учеників, а нині є там всего 34. Разом в цілій стрийській ґімназії було в 1913|14 році 307 Українців. тепер є ледви 131. отже о 176 учеників української народности меньше ніж безпосередно перед війною.

На сей застрашаючий упадок числа наших учеників в стрийській ґімназії зложили ся кромі загальних висше наведених причин ще і окремо та обставина, що дирекция ц. к. ґімназії в Стрию не хотіла принимати українських учеників з инших ґімназій. На примір до стрийської ґімназії хотіли вписатись ученики приватної української ґімназії імени Маркіяна Шашкевича в Долині (ся ґімназия одержала право прилюдности). бо в сім році українська ґімназія в Долині не отворена, але управа ґімназії (як головного заведеня так і філї) їх не приняла — ясно, що **в тій цїли. щоби не збільшати числа українських учеників.** З приниманєм Поляків і Жидів було зовсїм инакше. Тих принимано без розбору і без перешкоди.

З українськими учениками зникли і українські професори. Двох Українців професорів — головне заведенє — (**Колодницький і Шумний**) попало в російський полон. трох служить при війску (**Вайцович. Добущак. Капшій**), а вчить тепер тільки двох (історик **Яцкевич** і катехит **о. Кордуба**). На філії учать тепер: **проф. Минитяк, катехит о. Галант і проф. Собчук.**

Звісно, що в лютім і в марті 1914 р. по ухваленю виборчої реформи прийшло до сього рода умови між польською соймовою більшостю й українською меньшостю в сїправах середного шкільництва. По горячих нарадах **рішено тоді в формі соймової резолюції удержавненє українських приватних ґімназій в Рогатині. Яворові і Чорткові вже з початком року шкільного 1914|15.**

Тоді висказано з нашої сторони бажанє переміни утраквістичних (українсько-польських) паралєльок при державних польських ґімназіях в **Бережанах і в Стрию** (в обох згаданих ґімназіях були утраквістичні паралєльки від першої до осьмої кляси) на самостійні українські державні ґімназії, що, можливо. мало бути переведене з початком року шкільного 1915|16 — отже в біжучім шкільнім році. Тепер завдяки політиці таких зрештою маленьких людий як директор ґімназії або управитель філї **сї паралєльки зникли з лиця землї і Польща може відітхнути свобіднійше. позбувши ся на разі небезпеки утвореня української ґімназії.**

Сим польським рахункам супроти нас треба таки зробити конець. Стрийщина се не Тарнів анї Краків і ми там мусимо одержати свою середну школу. Справами Стрийщини інтересуєть ся віддавна її довголітний орґанізатор і провідник посол **др. Евген Олесницький** і він певно подбає про се, щоби усунути се лихо, про котре згадуємо. Треба дальше старати ся, щоби утворено наново паралєльки в стрийській ґімназії з тим. що викладовою мовою всїх предметів має бути тільки мова українська. При рішучих заходах чейже тепер вдасть ся се осягнути тим лекше, що вшехполяк віцепрезидент **Дембовський** є на заслуженім урльопі. Коли одержимо в Стрию свої паралєльки зі своєю управою, та коли зі школи зникне вшехпольська політика, число наших учеників скоро зросте.

Поволи приходять до житя українські товариства в Стрию. Є тепер в руху такі наші товариства: **Народна Торговля, Народний Дім, Каса задаткова, Каса залічкова, філія „Сільського Господаря", обі захоронки і товариство українських женщин.** Задля браку людий всї вони однак не можуть розвинути правильної діяльности і вижидають лїпших часів. Українського товариського житя в Стрию тепер нема, а тим паче політичного. Однак у тих інтеліґентів Українців, які є на місци, здалось би більше рішучости і розмаху. А сего якраз вимагає від них теперішна велика хвиля.

КОЛОМИЙКИ ЗНАД ГУДСОНУ.

Ой не тому я співаю, що я гаразд маю;
Я лиш тими співанками тугу розбиваю.

* * *

Ой летіли качки дикі а за ними гуси,
Ой не ширіть, наш Владико, незгоди на Руси.

Ой зацвила черемшина тим біленьким цьвітом,
Ціле щастє, що епископ не є руським вітом.

Ой бідниї сиротята горюють і плачуть;
В „Америці" редактори сварять ся і скачуть.

* * *

Ой, долярє, долароньку, коб тебе дістати,
Я за тебе побожного потрафлю вдавати.

Бодай тим „руским Іваном", дідько возив сіно,
Як він вміє за таляра впасти на коліно.

А в Европі біда всюди, дощик замерзає,
„Руский Іван" сам то знає, що встиду не має.

* * *

Як не можна на дні моря плугами орати,
Так не може „Америка" прилично писати.

Епископська кадильниця лиш чужим кадила,
А на нарід український помиї носила.

Старі лайки скасувала, нових наробила,
Ти би вмерла, „Америко", як би не кривила.

Як би тая „Америка" лайку скасувала,
То що-ж би вже небіженька для людий писала?

Ой як тяжко Москаликам по леді плавати,
А ще тяжше „Америці" в згоді проживати.

Ой летіли лебедоньки, злетіли на воду;
„Америка" любить лайку, сварку і незгоду.

Ой ходила дівчинонька до ліса по воду,
Якого ти, „Америко", паскудного роду.

* * *

„Америко", „Америко", що ти наробила,
За що нарід український тяжко образила?

На що тобі, „Америко", хрунівського рила?
Буду тую кашу їла, щом си наварила!...

Ой чому-ж ти, „Америко", ся не сповідаєш,
А у грісїх безконечних гинеш, пропадаєш?

Бодай з тебе, „Америко", дідько тріпав лико,
Бо ростеш в Філядельфії і криво і дико.

Ой летіли сизі орли, розпустили крила,
Треба на ту „Америку" доброго кропила.

Ой осьвіти, місяченьку, стежечку до дому,
В Америці „Америки" не треба нікому.

Написав **Федь барон Горох.**

ДАР ДЛЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

До Комітету для вдів і сиріт в Ню Йорку наспіло на руки предсїдателя о. Н. Підгорецького отсе письмо від Українського Жіночого Комітету у Відни:

До

Високопреподобного отця Підгорецького гр.-кат. пароха в Ню Йорку.

„Український жіночий Комітет помочи для ранених" у Відни, що — як назва вказує — веде акцію для несеня помочи жовнірам-Українцям по шпиталях, мусить в послїднім часї поборювати чималі трудности, щоб своїй так гарній а не легкій задачі як слїд відповісти. Членів з поворотом до краю значно зменьшає ся, фонди вичерпали ся.

До того Комітет розпочав акцію і стараня, щоби устроїти „коляду" нашим жовнярам по тутешних шпиталях, що яко немічні калїки на чужині сьвяткувати-муть в тузї за рідними, здалека від своїх; та нашим Укр. Січовим Стрільцям, що в поли, серед важких трудів, несуть власної крови дорогу жертву в борбі за Україну!

Комітет порішив вислати їм в поле дарунок в виді теплих річий, щоб хоч по части причинити ся до заосмотреня їх проти студени зими. Плян сей в виконаню доволї трудний і вимагає значних коштів.

В тім часї, коли Комітет станув перед тою не легкою задачею, наспіла поміч зі сторони Вашої Всечесности в сумі 1.000 Корон.

Щедрий даток на наші цїли улекшив Комітетови здійснене пляну і ми почуваємо ся до великої вдячности за ту так ласкаву поміч. Нехай се переконанє, що жертвований гріш обернено на як найкрасші цїли, що він причинить ся до виконаня сего так гарного діла як „коляда" жовнярам і Стрільцям, борцям за нашу спільну а красшу долю, — нехай се переконанє буде нагородою за щедрість, за прихильність нашій справі.

Отсею дорогою складаємо горячу подяку, щироукраїнське спаси-біг!

Відень, 29. XI, 1915.

Печатка:

Український жіночий Комітет для ранених.

о. др. Жук, голова. Теодозія Демчишин, секретарка.

ПРОМОВА УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА В КАНАДІ.

В дискусії над простольною промовою в манітобськім парляменті забрав голос посол Т. Д. Ферлей і виголосив промову, яка після англійських газет була одною з найлїпших і яку зібрані посли вислухали з надзвичайним заінтересованєм. По звичайних ґратуляціях для предсїдателя, послів і премієра зачав посол Ферлей свою промову, з якої подаємо отсе уступ про його виборців, а зокрема про канадійських Українців:

Виборці мого округа належать до ріжних народностий. Найбільше число належить до Українців і Поляків, відтак ідуть Ісляндці, Німці, Анґлійці, Французи — і инші народи. Не буду подавати характеру кождого народа зосібна, бо се забрало-б богато часу. Скажу лишень, що вибрали мене великою більшостю, в чім, думаю, велику ролю відіграла не моя особа, а програма, на яку я кандидував.

Про моїх виборців скажу, що є чесні і поступові.

Ісляндці, що замешкують поважним числом мій округ — се народ чесний, працьовитий і спокійний, який може бути сьміло приміром для других народів. Про Ісляндців я не буду довго говорити, а лишень скажу, що найкрасше обясню прикмети ісляндського народа, як вкажу на нашого міністра публичних робіт Джонсона. До дуже працьовитих належать також Німці, які осїли в моїм окрузї на фармах і занимають ся рільництвом.

Трохи більше скажу тепер про Українців і Поляків.

Українців живе в Манітобі поверх 65 тисяч, а в цілій Канаді, головно в західних провінціях, живе їх около 300.-000. Іміґрація українського як і польського народа до Канади не сягає більше як 20 літ. До Канади приїхали головно Українці і Поляки рільники з цїлию поселитись на фармах, що в дійсности велика часть Українців і Поляків зробила. Меньша частина остала по містах і коли Українці і Поляки, які остались по містах, мусять в них жити, то се робота спекулянтів міських реальностий, які обіцювали великі зиски на лотах. Оба ті народи в Канаді є дуже ощадні, працьовиті і гостинні, продуктивні а не спекулятивні і тому дуже пожадані для сего нового краю. Народи сї в часї свого короткого пожитя тут на новій земли поступили дуже вперед завдяки ощадности і працьовитости. **Одно лише біда, що як український так і польський народ в Манітобі поселив ся з малими виїмками на найгірших землях, через що в многих случаях державна поміч щодо будови доріг і дренованя земель конче потрібна.**

Щодо льояльности Українців до Канади і британійського прапора, то я сьміло опрокидую всякі сумніви, а головно під теперішну хвилю війни. Про льояльність іміґрантів з союзних держав, а то і невтральних, ніхто не згадує. однак щодо Українців, які в більшій мірі прийшли до Канади з Австрії, їх льояльність подаєть ся в сумнїв.

Пане предсїдатель! Я впевняю вас, що загал тутешних Українців з виїмком хиба одиниць, які можуть лучитись навіть і між союзниками, є наскрізь льояльний. На се маємо много доказів. Тисячні віча з заявами льояльности, складанє жертв на Червоний Хрест і Канадійський Патріотичний Фонд, бажанє вступити до тутешних реґіментів, се аж надто промовляє за їх льояльностю. Я нині знаю много українських жовнірів, які знаходять ся на поли бою в рядах канадійської армії і декотрі вже навіть положили свої голови за британський прапор.

Знаю також много осіб, які **поміняли свої назвиска, щоби могли вступити до війска, бо з їх власними назвисками не приняли-б їх до війска мілїтарні власти.** Один хлопець, котрий прийшов з тогосамого села, що я, впіхав на фронт під прибраним іменем **Норіса; його імя є Гринюк.** І я є певний, що коли б Українцям не ставлено перешкод до вступаня в канадійські ряди, ми бачили-б їх при війску сегодня тисячі.

Вправді є нині много Українців у таборах плінників, та дістались вони там в більшій скількости не тому, що вони не є льояльними. Тутешні фабрики і инші промислові підприємства відправляли в початках війни много наших людий з роботи. Не маючи средств до житя, пробували вони, без ніяких ворожих цїлий, пійти до Злучених Держав щоби могли заробити там на кусок хлїба; та замісць до Злучених Держав дістались до Брендону. **Много Українців дісталось там лишень з сеї причини, що вони не розуміють англійської мови.** Наміром Українців є стати сталими горожанами Канади, а навіть много з них є втікачами від австрійського мілїтаризму так, що не може бути навіть наймешого сумніву, щоби вони були нельояльні.

Тут лишень потрібно справедливого трактованя зі сторони правлячих чинників як і поодиноких осіб, а Українці будуть найкрасшими горожанами Канади. Мілїтарні власти видять нині, що ті Українці, які случайно попали в табор полонених, не є нельояльними і тому випускають їх десятками на волю, а що много тутешних іміґрантів оставило в старім краю своїх родичів, сестер та братів і тому висказують під теперішну хвилю свої почутя жалю над їх недолею, сеж річ людська і природна і ніхто не може брати сего за прояву нельояльности до сего краю.

НОВИНКИ.

ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН АҐІТУЄ ЗА ВОЄННИМИ ПРИГОТОВАНЯМИ.

Президент Вілсон зачав подорож по Злучених Державах для аґітації за воєнними приготованями. В суботу, дня 29. січня, мав він одну промову в Клівленд і одну в Пітсбурґу, в неділю говорив в Шікаґо, а в понеділок промовляв в центрі американських Німців, в Мілвокі. В своїх промовах президент перестерігає американських горожан перед небезпекою, яка грозить Злученим Державам зі сторони воюючих европейських держав, як би котра з них хотіла вислати війска на сю сторону океану.

Вілсон представляє своїм слухачам, що кождий горожанин жде від правительства, аби воно з одної сторони хоронило Злучені Держави від війни, а з другої сторони, щоби боронило честь і достоїнство републики. Однакож, говорить він, можуть зайти такі обставини, коли не можна буде погодити одно з другим і тоді горожани будуть обовязані стати разом з правительством, щоби піддержати рівночасно і честь краю і мир.

„Я вважав би себе винним перед краєм, — заявляє Вілсон, — як би я не упередив моїх співгорожан, що нові обставини роблять необходимим, аби край приготовив ся не до війни, не для цїлий нападаня. але для оборони краю".

Після слів Вілсона, його правительство не думало і не думає про виставлене великої сталої армії на взір европейських. Він хоче лише, аби поза невеликою постійною армією стояв цілий народ, вправлений у воєннім ремеслі. Вілсон сподіваєть ся, що робітники будуть записувати ся яко охотники до науки воєнного ремесла, а робо-тодавці не будуть їм в тім робити перепон.

—o—

ПОГОЛОСКИ ПРО НЕДУГУ АВСТРІЙСЬКОГО ЦІСАРЯ НЕПРАВДИВІ.

ЦЮРІХ (Швайцарія), 5. лютого. — **Всї поголоски про мниму недугу австрійського цїсаря є позбавлені всякої основи. Навпаки, цїсар чуєть ся дуже добре і правильно сповняє свої обовязки.**

—o—

ПАТРІОТИЧНА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА.

Громада **Волощина, бобрецького повіта**, село невеличке, бо всего числить ледви 118 господарських загород. Загально уходило воно до недавна за чисто-кацапське село. Що правда, то ще до недавна було в нас кілька одиниць заморочених московською дурійкою; тих одначе позбулось село, бо одних минулого року вивезено до Талєрґофу, а другі в червни м. р. разом із Москалями забрались до Росії, куди їм і щаслива дорога!

З огляду на недостачу місця не можливо і не пора обширнійше розписуватись про тутешну громаду і патріотичну діяльність поодиноких її членів; про все те напишемо обширнійше по щасливім скінченю війни.

Обставину, що Волощина не кацапське, а чисто-українське село, доказали найлїпше послїдні вибори до краєвого сойму, коли то двох тутешних виборців пійшло у перший огонь і при виборі посла перші голоси віддали на д-ра Льонгина Цегельського, даючи тим гарний примір до наслїдуваня иншим (особливо хрунївським) громадам.

Другим яркимдоказом щирого українства являєть ся се, що на перший поклик Боєвої Управи Українських Січових Стрільців Волощина сейчас поспішила зі складками „на коляду" для наших преславних Українських Січових Стрільців. За почином, заходами і приміром місцевого завідателя парохії **о. Михайла Романишина**, управителя школи **Івана Казанівського** і начальника громади **Ґринька Ґазди** (сина Федька) — громада Волощина протягом одного дня зложила на згадану цїль квоту 200 кор.; а крім того і для війска 175 кор. Не завадить сказати, що і шкільна дітвора у Волощині зокрема від себе зложила „на коляду" для Українських Січових Стрільців квоту 15 кор., яку місцева управа школи відіслала до Боєвої Управи у Відни.

(З львівської „Свободи").

—o—

СКЛАДКА УКРАЇНСЬКИХ УЛАНІВ.

Олекса Пучко, улан 8 полку, родом з Рожнева, пов. Снятин, прислав на ялинку для недужих жовнірів Українців у львівських шпиталях від себе і від своїх 27 товаришів жовнірів Українців 8 полку уланів квоту 33 К з короткою, но так щирим і сердечним співчутєм для хорих жовнірів навіяною дописокою, що сльози тиснуть ся до очий, читаючи ті прості, щирі слова.

—o—

НОВА УКРАЇНСЬКА ФУНДАЦІЯ В РОСІЇ.

Полтавський дїдич Левенець віддав полтавському земству земельну посілість і 1500 рублів з прошенєм вибудувати в його маєтку Левенцївці шпиталь імени його сина, що згинув на війні. На ту саму цїль подарувала сестра Левенця своє добро вартости понад пів міліона корон.

—o—

ХОРОБРИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОЛК ПІХОТИ.

Четвертий курінь 24-ого полку піхоти, який рекрутуєть ся з Українців північної Буковини і з повітів Косова, Кут і Коломиї з східної Галичини, дістав дотепер 263 медалї хоробрости.

—o—

БІЛЄ В АВСТРІЇ ПОДОРОЖІЛО.

Щораз більша недостача вовни та приборів до виробу біля приневолила фабрики полотен підвисшити від 15. грудня м. р. цїну тих артикулів, мимо сього, що й так вони подорожіли вже до 300 процент, себто точно три рази. Розуміє ть ся, що се відібєть ся страшно в дрібній продажі.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Заходом українського товариства „Подільська Січ" в Ню Йорку, відбуде ся
в суботу 12. лютого (февр.) 1916 р.
в LIBERTY HALL, 255 E. Houston St.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 7.30 ВЕЧЕРОМ.
ВСТУП ВІД ОСОБИ 25 ЦНТ.

Отсим запрошують ся щирих Українців з Ню Йорку і околиці на сей баль. Також в день балю буде приниматися нових членів до тов. „Подільська Січ" без вступного, тільки за оплатою 50 цнт. місячної вкладки. В разі недуги, тов. „Подільська Січ" платить 6 дол. тижневої запомоги, а в разі смерти 100 дол. Тов. „Подільська Січ" має гарний маєток, має власну бібліотеку і прапори. Мітінґи тов. „Подільської Січи" відбувають ся кождої другої суботи по першім від ч. 134 Іст 7-ма ул. в Ню Йорку. 16-18

Половина чистого доходу призначена для бідних вдів і сиріт потерпівших через війну в старім краю.

Тож користайте з нагоди, яку не так скоро стрінете, а приходіть численно.

За добру забаву ручить

КОМІТЕТ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубриці платять ся по 1½ цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого брата **ЙОСИФА МАНДЗИНА**, з села Новосілка, пов. Підгайці. Він перебував в Ню Йорку під ч. 141 Вашінґтон Ст. Хто би знав о нім і подав мені його точну адресу, дістане 5 дол. нагороди. Голоситись прошу на адресу: Paul Mandzyn, 294 Orange St., Waterbury, Conn. 7-18

Пошукую свого брата **ГРИЦЯ ТИМОФІЯ** з села Біла, повіт Чортків. Тому 3 місяці перебував в Рочестер, Н. Й. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголосить ся на адресу: E. Tymofij, 143 30th St., Detroit, Mich. 15-17

Пошукую свого брата **ІВАНА ГАМІВКА**. Перебував в Бумер, Вест Вірджінія, а тепер в Пітсбурґ, Па. Хто би о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся до мене на адресу: Peter Hamiwka, 1653 Russell St., Detroit, Mich. 16-18

Пошукую брата **НИКИФОРА ХИМЧУКА** з села Скорики, повіт Збараж. Перебував в Канаді в провінції Манітоба. Від року о нім чутки нема. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголосить ся до сестри на адресу: Mary Chymchuk, Box 533, Hudson, N. Y. 16-19

Пошукую **ІВАНА СЕНЬКОВСЬКОГО**. Числить 20—21 літ житя. Перебував в Шікаґо, Ілл. Його послїдна адреса була: 1882 Вест 46 Ст., Шікаґо, Ілл. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголосить ся до мене в дуже важній справі на адресу: Paul Pawlyk, 342 St. Paul Ave., Jersey City, N. J. 16-19

Прошу товаришку **ЕВУ ЖУРИБІДУ**, перебуваючу в Ню Йорку, о подане точної своєї адреси в важній справі. M. Yureychuk, 390 Frontenac St., Montreal, Que., Canada. 16-17

Катерина, донька Павла Слободяна зі Заздрости, пошукує **ЮРНА ДІДУХИ** з Ладичина. Хто би о нім знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: Kateryna, c/o Anton Deren, 58 W. 8th St., New York, N. Y. 17-18

ВИЙШЛИ З ДРУКУ НОВІ КНИЖКИ.

	цнт.
ГАЛИЦЬКІ АНЕКДОТИ. Гумористичні оповіданя	10
ГАЛКА СМЕРТИ. Воєнне оповідане	5
З ДНІВ КРОВАВОЇ ВІЙНИ. Віршоване оповідане	25
ІЗ ЗВІРЯЧОГО ЦАРСТВА. Сотня найкрасших казок	20
ІСТОРІЯ ПРО ГАРНУ МАҐЕЛЬОНУ І ҐРАФА ПЕТРА	25
ОПОВІДАНЄ ПРО СОРОК РОЗБІЙНИКІВ	20
ЯК ІВАНКО ЗРОБИВ ЧУДЕСНЕ СУДНО І ДІСТАВ КОРОЛІВНУ ЗА ЖІНКУ	10
ЯК МЕНЕ ВИБИРАЛИ ДРУЖБОЮ. Весільне оповідане	10
ЯК МЕНЕ МОЇ ТАТУНЬО ЖЕНИЛИ. Збірка гумористичних оповідань	40
ЯК ПАН СОБІ БІДИ ШУКАВ І ЯК СОБІ ЇЇ НАЙШОВ	15
ПІСНІ ЕМІҐРАНТІВ	10

Замовленя посилайте на адресу:

„SVOBODA".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВИКАЗ

УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

—0—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (еґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піоніри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталіон або дивізію.

—0—

(Дальше).

Листа утрат ч. 171

ПОЛОНЕНІ:

Запотоцький Роман, 77 п. (в Росії)
Ігнатишин Дмитро, 77 п. (в Росії)
Ільницький-Колганович Іван, 77 п., ран. (в Росії)
Іванців Петро, 35 л.
Іванович Микола, 77 п., ран. (у шпитали в Сербії)
Івашків Михайло, 35 л.
Качала Евстахій, 77 п., ран. (в Росії)
Качмар Дмитро, 77 п. (в Росії)
Качор Семен, 77 п., ран. (в Росії)
Калиняк Дмитро, 35 л.
Камінський Павло, 35 л.
Капуста Іван, 35 л.
Карамович Семен, 77 п. (в Росії)
Карпинець Стефан, 77 п. (в Росії)
Кінчик Теодор, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Кміт Микола, 77 п. (в Росії)
Коханець Роман, 77 п. (в Росії)
Кондур Яків, 77 п., ран. (в Росії)
Кондур Іван (Костя), 77 п. (в Росії)
Кострів Матвій, 77 п. (в Росії)
Кошіль Кіндрат, 35 л.
Котик Гнат, 77 п., ран. (в Росії)
Коваль Кови(?), 77 п., ур. 1887 (в Росії)
Коваль Теодор, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Ковалів Іван, 35 л.
Ковалик Василь, 77 п., ран. (в Росії)
Краснянський Стефан, 77 п., ран. (в Росії)
Кравецький Теодор, 77 п. (в Росії)
Кубан Іван, 77 п. (в Росії)
Куцик Петро, 77 п. (в Росії)
Кукучка Франко, 35 л.
Кульчицький Гнат, 77 п. (в Росії)
Курочка Антін, 35 л.
Кушнір Григорій, 35 л.
Кушнір Теодор, 77 п. (в Росії)
Кузан Василь (ур. 1884), 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Кузан Василь (ур. 1891), 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Леміщук Стефан, 35 л.
Леськів Іван, 77 п. (в Росії)
Лешків Порфирій, 77 п. (в Росії)
Ліпецький Стефан, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Людин Гнат, 77 п. (в Росії)
Литвин Михайло, 77 п. (в Росії)
Мацьків Григорій, 77 п. (в Росії)
Майка Андрій, 35 л.
Малиновський Григорій, 35 л.
Маруд Фердинанд, 35 л.
Масяк Михайло, 77 п. (в Росії)
Масний Семен, 77 п., ран. (в Росії)
Матвійчук Онуфрій, 35 л.
Матвіїв Григорій, 77 п.
Мелько Петро, 77 п. (в Росії)
Мішкевич Микола, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Міток Михайло, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Морда Василь, 77 п., ран. (в Росії)
Микула Олекса, 77 п., ран. (в Росії)
Мисько Григорій, 77 п., ран. (в Росії)
Миськів Олекса, 77 п. (в Росії)
Нафус Тимко, 77 п. (в Росії)
Наконечний Ілько, 77 п. (в Росії)
Наменаник Стефан, 77 п. (в Росії)
Нечипор Стефан, 77 п. (в Росії)
Невойда Микола, 77 п. (в Росії)
Нецецький Іван, 35 л.
Німас Демян, 77 п., ран. (в Росії)
Охабський Михайло, 77 п. (в Росії)
Олексяк Евстахій, 77 п. (в Росії)
Олендер Іван, 35 л.
Островський Олекса, 35 л.
Островський Михайло, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Паплик Евстахій, 77 п. (в Росії)
Патенчак Теодор, 77 п. (в Росії)
Петрух Юрко, 77 п. (в Росії)
Пікулик Теодор, 77 п., ран. (в Росії)
Плекан Михайло, 77 п. (у шпитали в Росії)
Поцілуйко Василь, 35 л.
Потоцький Іван, 77 п. (в Росії)
Потулях Юстин, 77 п. (в Росії)
Проць Евстахій, 77 п. (в Росії)
Прокоп Михайло, 77 п. (в Росії)
Прозор Іван, 77 п. (в Росії)
Пудилик Лука, 77 п. (в Росії)
Пужаковський Петро, 77 п. (в Росії)
Пица Лука, 77 п. (в Росії)
Пилат Мих., 77 п., ран. (в Росії)
Радчук Василь, 35 л.
Ратушний Василь, 35 л.
Рокіцький Іван, 77 п. (в Росії)
Рожнятовський Павло, 77 п. (в Росії)
Рутка Василь, 35 л.
Садловський Тома, 77 п. (в Росії)
Самар Теодор, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Савчак Іван, 77 п. (в Росії)
Савчак Петро, 77 п. (в Росії)
Савка Теодор, 77 п. (в Росії)
Сенів Микола, 77 п. (в Росії)
Сетляк Павло, 35 л.
Сірадзький Іван, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Скалей Григорій, 77 п., ран. (в Росії)
Скварчинський Дмитро, 35 л.
Славич Петро, 77 п., ран. (в Росії)
Славич Матвій, 77 п. (в Росії)
Слотило-Білинський Антін, 77 п. (в Росії)
Смолинський Мартин, 35 л.
Смольницький Теодор, 77 п., ран. (в Росії)
Собчак Мартин, 35 л.
Солінський Войтко, з. о.
Сорівка Іван (Адама), 77 п. (в Росії)
Совяк Теодор, 77 п. (в Росії)
Созанський Онуфер, 77 п. (в Росії)
Сребняк Кароль, 77 п., ран. (в Росії)
Стасик Михайло, 77 п. (в Росії)
Стецко Семен, 77 п. (в Росії)
Стецишин Гаврило, 77 п. (в Росії)
Стефаницький Петро, 35 л.
Стефанюк Іван, 35 л.
Стройний Казимир, 77 п., ран. (в Росії)
Свертович Василь, 77 п. (в Росії)
Тарнавський Іван, 35 л.
Телішевський Ілько, 77 п., ран. (в Росії)
Темник Андрій, 77 п., ран. (в Росії)
Терлецький Прокопович Петро, 77 п., ран. (в Росії)
Тютка Микола, 35 л.
Трибух Мартин, 77 п., ран. (в Росії)
Туркас Василь, 77 п.
Твердун Теодор, 35 л.
Тимчишин Франко, 35 л.
Урійчак Юрко, 77 п. (в Росії)
Фарима Олекса, 77 п., ран. (в Росії)
Федак Григорій, 77 п., ран. (в Росії)
Федак Іван, 77 п. (в Росії)
Федчак Михайло (ур. 1888), 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Федчак Михайло (ур. 1886), ран. (у шпитали в Росії)
Федорів Микола, 31 л. (в Росії)
Фіялка Іван, 77 п. (в Росії)
Фіголь Дмитро, 77 п. (в Росії)
Фіґура Іван, 77 п. (в Росії)
Флюнт Василь, 77 п. (в Росії)
Хрущ Омелян, 77 п. (в Росії)
Ціховський Іван, 35 л.
Цюк Харитон, 77 п. (в Росії)
Чапля Василь, 77 п. (в Росії)
Чернікевич Теодор, 77 п. (в Росії)
Шкарпецький Григорій, 77 п. (в Росії)
Швець Прокіп, 77 п. (в Росії)
Шипайло Теофіль, 77 п. (в Росії)
Юринець Дмитро, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Ющишин Михайло, 77 п., ран. (в Росії)
Яциків Стефан, 77 п., ран. (в Росії)
Якимів Василь, 77 п. (в Росії)
Ярчик Петро, 77 п. (в Росії)
Яворський-Ігнацевич Василь (Теодора), 77 п. (в Росії)
Яворський-Юсипович Григорій, 77 п. (в Росії)
Яворський-Зубович Стефан, 77 п., ран. (в Росії)

ДОПОВНЕНЯ І ПОПРАВКИ
оголошені в лїсті ч. 171.

До лїсти страт ч. 145:

Бодруґ Михайло, ж. (Утік з російської неволі і зголосив ся назад до служби).

Листа утрат ч. 172
видана 5. мая 1915.

УБИТІ:

Баґінський Іван, 22 з. о. (25. II, 1915)
Багрин Юрко, 27 стр. (29. III, 15)
Везнів Іван, 95 п. (14. II—20. III, 1915)
Білий Гринь, 95 п. (14—21. III, 1915)
Бомба Прокіп, 11 сап. (1—10. IV, 1915)
Весоловський Микола, 95 п. (14—21. III, 1915)
Гамаль Василь, 22 з. о. (17. II, 1915)
Гриниця Роман, 36 з. о. (18. II, 1915)
Залісковий Андрій, 11 сап (13. III, 1915)
Золотий Микола, 36 з. о. (18. II, 1915)
Калита Станислав, 95 п. (14—28. II, 1915)
Клапко Ілько, 95 п. (14. II—20. III, 1915)
Клебак Микола, 22 з. о. (21. II, 1915)
Коцабюк Григорій, 36 з. о. (22. II, 1915)
Козак Петро, 95 п. (14. II—20. III, 1915)
Куцак Василь, 36 з. о. (12. II, 15)
Кучера Семен, 36 з. о. (16. II, 15)
Кучерян Микола, 58 п. (5. IV, 1915)
Киселиця Лесь, 36 з. о. (24. III, 1915)
Лесюк Матій, 36 з. о. (25. III, 15)
Лопата Михайло, 95 п. (14—21. III, 1915)
Молдаван Олекса, 22 з. о. (18. II, 1915)
Мороз Іван, 22 з. о. (25. II, 15)
Михайлів Андрій, 36 з. о. (18. II, 1915)
Михальчук Михайло, 11 сап. (5. III, 1915)
Пташник Яків, 11 сап. (6. III, 1915)
Родзинка Войтко, 22 з. о. (4—26. III, 1915)
Саєвич Михайло, 36 з. о. (16. II, 1915)
Сухолиткий Василь, 36 з. о. (12. II, 1915)
Сущинський Іван, 95 п. (14—21. III, 1915)
Тарнавський Юрко, 11 сап. (26. II, 1915)
Ткачук Михайло, 36 з. о. (25. III, 1915)
Українець Іван, 22 з. о. (22. II, 1915)
Цуга Семен, 22 з. о. (21. II, 1915)
Чарнецький Микола, 36 з. о. (12. II, 1915)
Чечуляк Василь, 22 з. о. (3. III, 1915)
Чередарик Теодор, 95 п. (14—21. III, 1915)
Шапка Сильвестер, 22 з. о. (17. II, 1915)
Яковейчук Василь, 36 з. о. (13. II, 1915)

РАНЕНІ:

Боднар Йосиф (кад.), 58 п.
Семака Лев (оберляйтн.), 22 з. о.
Андрейків Яків, 10 а. гір.
Барабаш Данило, 95 п.
Басалюк Іван, 58 п.
Боднарчук Федор, 36 з. о.
Боярський Михайло, 29 а.
Бузик Юрко, 22 з. о.
Войчишин Михайло, 10 а. гір.
Валіґорський Іван, 36 з. о.
Василів Стефан, 22 з. о.
Васкул Іван, 36 з. о.
Василишин Михайло, 22 з. о.
Ватрич Дмитро (Теодора), 36 з. о.
Вавруняк Казимир, 95 п.
Вітюк Іван, 22 з. о.
Войцеховський Олекса, 36 з. о.
Волощук Микола, 36 з. о.
Волошинюк Михайло, 36 з. о.
Воронич Дмитро, 11 сап.
Врач Михайло, 22 з. о.
Галабура Іван, 95 п.
Галущак Іван, 95 п.
Гладун Микита, 95 п.
Гоц Маріян, 95 п.
Гречаний Йосиф, 95 п.
Гуменюк Іван, 36 з. о.
Гарлицький Гнат, 95 п.
Газінський Лев, інф., ж.
Герман Ілія, 22 з. о.
Гецель Микола, 95 п.
Гловак Семен, 95 п.
Горецький Станислав, 95 п.
Гула Володислав, 95 п.
Гуляк Василь, 95 п.
Дацьо Володимир, 10 а. гір.
Даляварук Іван, 36 з. о.
Дараш Станислав, 10 а. гір.
Демовський Іван, 10 а. гір.
Добик Марко, 95 п.
Дутчак Михайло, 95 п.
Дутка Кирило, 95 п.
Дуткевич Павло, 95 п.
Загородний Іван, 95 п.
Зеленюк Володислав, 36 з. о.
Зубрицький Михайло, з. о., ж.
Зварич Микола, з. о., ж.
Імбрик Василь, з. о., ж.
Капуляк Іван, 36 з. о.
Капуста Блажко, 95 п.
Кіряк Рурик, з. о., ж.
Кобзяк Никифор, 22 з. о.
Когут Петро, 95 п.
Коркошинський Володислав, 95 п.
Коропецький Панько, з. о., ж.
Котула Кароль, 95 п.
Коваль Іфтемій, 22 з. о.
Коваль Володислав, 95 п.
Коваль Петро, 95 п.
Ковалів Михайло, 58 п.
Козак Евген, 95 п.
Крамарчик Йосиф, 95 п.
Кріль Іван, 19 л.
Криницький Іван, 10 а. гір.
Кривий Дмитро, 19 л.
Крищак Тома, 19 л.
Кубицький Іван, 95 п.
Кийван Федор, 36 з. о.
Кинюк Андрій, 36 з. о.
Лакуста Теодор, 22 з. о.
Лукасевич Лев, 95 п.
Мартина Ізидор, 19 л.
Меґерка Микола, 36 з. о.
Мельничук Олекса, 36 з. о.
Мендзуляк Василь, 36 з. о.
Монарха Онуфрій, 36 з. о.
Морар Кость, 22 з. о.
Олійник Іван, 95 п.
Осипів Петро, 22 з. о.
Папук Олекса, 95 п.
Паращук Михайло, 10 а. гір.
Пентелюк Петро, 95 п.
Петровський Ілько, 19 л.
Петрик Гаврило, 36 з. о.
Петришак Кость, 10 а. гір.
Підручний Гринь, 95 п.
Попович Дмитро, 36 з. о.
Пожоґа Фльоріян, 58 п.
Прокоп Йосиф, 12 л.
Прокопець Антін, 12 л.
Проницин Петро, 95 п.
Рачковський Йосиф, 58 п.
Рубриш Михайло, 58 п.
Рудзевич Іван, 95 п.

(Дальше буде).